

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Nincs „én bajom”, csak „mi bajunk”

Egy hűvös, ködös őszi délutánon bekopogtattam Kuttykurutty szobáskájának ajtaján: „Eljönnél-e velem az erdőbe barangolni? Gombát is szedhetünk, mert most van elég.”

Kuttykurutty összecsapta a mesekönyvét, és máris vidáman ugrott: „Gyerünk!” – és indult volna ki az ajtón, de megállítottam. „Hohó, barátocskám! Vedd csak fel szépen a ködmönödet te is! Esetik is, hűvös is van, megfázhatsz!” De Kuttykuruttynak nem volt kedve ködmönben sétálni. „Ha megfázom, hát megfázom. Ne törődj velem, az én bajom!”

Hallgattam és gondolkoztam. Már legalább százszor elmondtam neki, hogy nemcsak az ő baja, ha megfázik, hiszen nem is létezik én bajom, te bajod, ő baja. Ami baj létrejöhet, az mind a mi bajunk. Mert valamiképpen mi mindnyájan megszervezzük. Semmi értelmét nem láttam, hogy százegyszer is elmondjam neki. Ledobtam vállamról a magam ködmönét is, és nevettem egy nagyot: „Tudod mit? Ne is menjünk ma sétálni, csináljunk inkább idehaza egy nagyszerű tréfát. Ne kérdezz semmit, csak fekjüdj be gyorsan az ágyadba, de hálóingben, és tégy úgy, mintha beteg volnál. Óriási sikere lesz a tréfának.”

Fogalma sem volt róla, mi a terem, de tetszett neki a móka: betegnek tettetni magát. Kíváncsi volt rá, mit eszeltem ki. Sietve és kuncogva vetközni kezdett. Én meg kimentem a konyhába, és megkértem az édesanyját és a nagyanyját, jöjjenek be velem a műhelybe. Mondani szeretnék valamit az egész családnak. Kuttykurutty édesapja órásmester volt. Odahaza dolgozott, és csakis kakukkos órákat készített. Az volt a neve is: Kakukkos bácsi. Ekkoriban már tanulgatta a mesteriséget Kuttykurutty bátyja, Erdő Csöndje is. Ott volt ő is a műhelyben, amikor a két néni meg én bevonultam. A műhelynek mind a négy fala tele volt aggatva kakukkos órákkal, és éppen amikor el akartam kezdeni a mondókámat, a kakukkos órák megelőztek. Mindnyájan kat-

tantak egyet, mindegyikükön kicsapódott az ajtócska, mindegyikükből kiugrott a kakukk, és mindegyik kakukk négyszer kakukkolott. Amikor az ajtócskák hangos csattanással becsapódtak, és csak az erős tikk-takkolás töltötte be a műhelyt, így szóltam: „Most 4 óra van. Hajlandók-e Kakukkos bácsiék két óra hosszat, tehát pontosan 6 óráig elviselni egy kis kellemetlenséget egy nagyon fontos cél érdekében? Amint tudják Kakukkos bácsiék,

Kuttykurutty igen gyakran megfázik, mert ködmön nélkül szaladgál kinn hűvös időben is. Én azonban tudom a módját, hogy abba hagyassam vele ezt a könnyelműséget. De csak akkor bírom elérni, ha Kakukkos bácsiék elviselnek egy kis kellemetlenséget, és megígérik, hogy nem haragszanak rám!”

Mindnyájan bólogattak: „Hát persze, hogy elviseljük, dehogyan haragszunk rád. Bízunk benned, Mohácska.” Kuttykurutty édesanyja meg tüstént ezt kérdezte aggódva: „Csak nem fázott meg megint az a haszontalan?”

Most már én bólogattam, de szomorúan. Kértem is azonnal lázmérőt, s mire Kuttykuruttyhoz, a fiúk szobájába értem vele, már 38 fokra fricskázta fel a higanyszálat. A ház nyugalma persze odalett. Kuttykurutty édesanyja hideg vizes borogatót csavart Kuttykurutty mellkasára.

Nagymamája hársfateát főzött. Erdő Csöndje a maga ágyneműjét cipelte át a szülei szobájába, mert ha Kuttykurutty beteg volt, édesanyjuk aludt Erdő Csöndje ágyában. Kakukkos bácsi pedig sietve öltözködött, hogy maga menjen orvosért a völgybeli falucskába, és egészen bizonyosan felhozza. Sikerült azonban elhitetnem vele, hogy szóltam Gyopár bátyámnak. Ő aznap valóban lement a faluba, és 6 órára okvetlenül felhozza az orvost. Végre lassacskán lecsendesült a felbolydult ház, és egymagam ültem Kuttykurutty ágya mellett. Akkor aztán így szóltam hozzá:

„Most pedig tennünk kell valamit, hogy valóban sikere legyen a tréfának. Dobd le gyorsan a borogatót, törölközzél meg, húzd fel a papucsot, kapd magadra a nagykabátot, s gyere velem.” Lábujjhegyen a konyhaajtóhoz vezettem, és hallgatóztunk. Hosszú ideig csönd volt, aztán egyszerre csak Kuttykurutty édesanyja ezt mondta:

– Most veszem észre, édes mamám, hogy kevés ez a tej, pedig madártejet szeretnék adni vacsorára ennek a haszontalannak! Mindig azt kér, ha beteg. Engedd meg, hogy majd elvegyem a te vacsorai tejedet!

– Vegyed csak, Zsuzsókám, vegyed csak! Hát persze, hogy vedd el!

– Köszönöm, édes mamám! Te meg ehetnél ma kivételesen tojást.

– Ne törődj még azzal is, hogy mit eszem. Mást én úgy sem kívánok enni, csak amit megszoktam. Azt a kis kávé. De nem baj, ha azt se iszom. Még egészséges is, ha egyszer-elegesen semmit sem vacsorázom.

Kuttykurutty megdöbbenve rám nézett, és mondani akart valamit, de már meg is szólalt ismét a nagymamája.

– Ha megengedné, Zsuzsikám, én szívesen aludnék helyetted Kuttykurutty mellett.

– Köszönöm, édes mamám, de félek, hogy elszundítasz egy-egy

percre, Kuttykurutty pedig lelép a padlóra, és még jobban megfázik.

– De hiszen te is el-elszundíthatasz!

– Nem, én mindig ébren vagyok egész éjjel, ha beteg ez a haszontalan! Talán át sem kellett volna költöztetnem Erdő Csöndjét. Elég lett volna nekem egy karosszék is, mert sokat kínlódik szegény ilyenkor az én ágyamban. Rövid neki.

Kuttykurutty most már ijedt szemmel bámult rám, nyúlt a kilincs felé, és azt súgta: „Mondjuk meg, hogy semmi bajom! Szegény édesanya!”

De lefogtam a kezét: „Várjunk még!” Odavezettem a műhelyszobácska ajtaja mögé. Egy ideig ott is csak a munkálkodás apró zajait hallottuk, aztán egyszerre csak Kakukkos bácsi felkiáltott: „Na tessék! Puff neki!” Erdő Csöndje megkérdezte: „Mi történt édesapám?” „Leejtettem egy kis fogaskereket. Kiugrott az ujjaim közül.”

Erdő Csöndje ámult: „Hát ez hogyan történhetett? Amióta az eszem tudom, édesapa nem ejtett le alkatrészt.” „Úgy történhetett, fiacskám, hogy most remeg a kezem.” Egy kis csöndes motozás után Erdő Csöndje szólalt meg: „Nem találok a sok lim-lot között.” „Hagyjad, fiacskám, másikat kell reszelni. Ez pedig nagy baj, mert a harmadik faluból jön át ma este az óráért az öreg Sümegi.”

Kuttykuruttyra sandítottam, de most sem nézett rám. A levegőt azonban egyre gyorsabban szedte, a műhelyben meg Erdő Csöndje nyugtató hangon így szólt: „Máskor is volt már 38 fokos láza!”

Kakukkos bácsi meg – mint aki kimondani is fél – nagyon lassan, nem is mondta, inkább csak nyöszörögte: „Tudod, édes fiam, attól reszketek én már évek óta, hogy ebből a sok megfázásból egyszer tüdőgyulladás lesz.”

Kuttykurutty most már hevesen a kilincs felé kapott, de én gyorsabb voltam. Megragadtam a kezét, őt meg átlódtítottam a fiúk szobájába: „Mondtam már, hogy várjunk még! Nem engedem, hogy elrontsd a tréfánk sikerét! Azt hiszem, akad itt még egy kis szemlélnivaló is.” Tudtam, hogy nagymamájuk ilyenkor be szokott vonulni a szobácskájába, és ott uzsonna-vacsorázik csöndesen, magában. Átkukucskáltam hát hozzá a kulcslyukon, aztán intettem Kuttykuruttynak, hogy nézzen át ő is. Tudtam, hogy mit lát, de nem reméltem, hogy annyira megérti,

amit lát, mint amennyire megértette. Természetesen a nagymamája ült odaát az ablak mellett, az üres étkezőasztal mögött. De Kuttykurutty – ezt határozottan észrevettem megilletődött arckifejezéséből – nem csupán a nagymamáját látta mozdulatlanul, merengőben, hanem sokkal többet és szívszorítóbbat: Egy öreg nénit, aki már annyira az élet szélére szorult, hogy a legnagyobb öröme az a kis bögre esti kávé, és akinek most még az sincs meg. Magát a szomorúságot lehetett látni

a kulcslyukon át. Az én barátocskám egy-két másodpercnél tovább nem bírta elviselni a látványt, most már rémülten kapott a kilincshez, berohant a szobába, és odaborult a nagymamája ölébe:

„Tessék kávé inni, nagymama! Tessék kávé inni! Nem kell a madártej! Nincs nekem semmi bajom. Nem fáztam meg. Moha találta ki az egész csalást. Azt mondta, jó tréfát csinálunk, óriási sikere lesz. De ez nem is tréfa, hanem rettenetesség. Tessék kávé inni, nagymama!”

Rohant a konyhába: „Édesanyám! Nem kell madártej! El ne tessék venni a nagymama tejét!”

Egy pillanat alatt a konyhában volt az egész Kakukkos család, és mindegyik kérdő és számonkérő tekintettel várta a szavamat. A konyhai kakukkos óra azonban ismét megelőzött. Kattant egyet, kicsapódott az ajtócska, a kakukk kiugrott, és hatszor kakukkolt. Közben azonban észrevettem, hogy nyitva van a konyhaablakocska. S minthogy Kuttykuruttyon csak nagykabát volt a hálóingé fölött, először is őhozzá fordultam:

„Menj be gyorsan a szobátokba, és öltözz fel, mert hisz megfázhatsz, én meg elmondom ezalatt a szülednek, mit tanultál most két óra

alatt.” De Kuttykurutty dühösen rám kiáltott: „Semmit sem tanultam! Azt meg egyáltalán nem tudom, mire volt jó ez az egész betegségkomédia? Hol az az óriási siker?”

Válasz helyett azonban sürgettem: „Ne szónokolj most! Menj, és öltözz! Megfázol!”

Most már dobbantott is: „Ha megfázok, hát megfázok, az én ba...” Csak ennyit mondott: „az én ba...”, a „jom” szótag már a torkán akadt. Tekintete ugyanis közben a nagyanyjára ugrott. Nézte, nézte a nagyanyját, és egyre több világosság, ráeszmélés gyűlt a szemében, aztán lassan az édesanyjára, Erdő Csöndjére, majd az édesapjára bámult, és szinte látszott a tekintetén, hogy mire gondol: esti kávé, éjszakai ébrenlét, rövid ágy, tüdőgyulladás, bajok, kellemetlenségek, rettenetes aggodás. Azok viszont, akikre tekintett, örvendezve mosolyogtak, értették már, mit tanult az alatt a két óra alatt.

Utoljára énám fordította a szemét, s minthogy Erdő Csöndje becsukta közben az ablakot, már nem hajszoltam, hogy öltözzék. Oda is lépett hozzám, és hátra vágott: „De hát nem lett volna egyszerűbb, ha csak megmagyarázod mindezt?!”

„Százszor is magyaráztam már, hiába. Most láthattad, hallhattad, tapasztalhattad is, hogy nemcsak a te bajod, ha megfázol. Még a harmadik faluban is bajt okozhatsz vele. Ma például Sümegi bácsinak. Mert nem létezik én bajom, te bajod, ő baja, csak mi bajunk.”

Kuttykurutty elgondolkodott, majd felkapta a fejét: „Azt nevezed te óriási sikernek, hogy nem futkosok többé kabát nélkül?”

Nevettem. „Nem azt, hanem hogy befogadott az értelműd egy igazságot: azt, hogy nem jöhet létre olyan baj a világon, amely csupán egy valakié!”

A nagymama akkor a tűzhely mellől, ahol már a kávéját melegítette, odaszólt hozzánk: „De miért beszéltek csak a bajokról? Öröm sincs olyan, amely csupán egyvalakié! Kuttykurutty örül neki, hogy én mégis kávézom ma este. Én meg annak örülök, hogy olyan unokám van, aki örül ennek!” Kezébe egy fazekacskával odatípett Kuttykuruttyhoz. „Nézd csak, kedveském, maradt még tej madártejnek is. Akkor szoktad ugyan kapni, amikor beteg vagy, de úgy gondolom, nem utasítod te vissza egészségesen sem!”